

Dom Wielki-Schonebeck

Bezpośrednio przed bramami Appelhülsen znajdował się gród panów Schonebeck. Jeszcze dzisiaj można zobaczyć nad Stever obszerne wały i rowy doniosłej twierdzy z wczesnego średniowiecza (średnica około 425 m). W 1270r. biskup Münster zburzył gród, który został przebudowany w trzynastym wieku jako typowo westfalijski wodogród; ten jednak został po mimo zakazu znowu odbudowany. W 1398 r. biskup Münster i arcybiskup nabyli ten kompleks. Do dzisiaj jest zachowany niewielki dom mieszkalny i zawiera resztę pierwszego dworku, który należał do arcybiskupa; przed przegrodą stoi jeszcze kwadratowy budynek sądu z wieżą schodową i wąską dobudówką z szesnastego wieku.

Centrum obywatelskie im. Schulze Frenking

Historyczna zagroda naczelnika gminy Appelhülsen z nowym przeznaczeniem jako centrum obywatelskie i kulturalne.

Udokumentowana po raz pierwszy w 1022 roku typowo westfalijska zagroda otoczona rowem z wodą, miała centralne znaczenie dla miejscowości Appelhülsen. W latach 80-tych gmina Nottuln nabyła kompleks i przebudowała historyczny zabytek na centrum obywatelskie.

Schapdetten

Schapdetten zostało założone około 1122 r. jako własny kościół w posiadaniu klasztoru Fuldy; istnienie parafii można jednak dopiero zanotować w 1313r.. W piętnastym wieku został ten mały kościół romański z jednolitą wieżą zachodnią z 12 wieku rozbudowany na wschód.

Wieża Longinusa

Na najwyższym wzniesieniu gór Baumberge – Westerberg, została w czasie od 1897 r. do 1901 r. wzniesiona przez stowarzyszenie Baumbergowe wieża widokowa z piaskowca Baumbergowego o wysokości około 30 metrów, która na początku lat 50-tych rozbudowana została o wieżę telekomunikacji pocztowej. Dzisiaj jest Longinusturm kulminacyjnym punktem turystycznym w górach Baumberge.

Gmina Nottuln

Nottuln i jego części mają wiele zabytków godnych uwagi – począwszy od fascynujących zjawisk natury, takich jak zakrętny potok i strumień w przełomie gór Baumberge i terasów wodnych aż do świadków tysiącletniej historii kultury, która w tym małym zakresie nie może zostać przedstawiona.

Region gór Baumberge zalicza się od ponad 100 lat do najbardziej ulubionych celów wycieczkowych w Münsterlandzie. Malowniczo położone trasy wycieczkowe krzyżują góry Baumberge i jej przedbiegi i zapraszają na piesze wędrówki lub przejażdżki rowerowe.

Drogi prowadzą między innymi albo wzdłuż pasm górskich lub bezpośrednio przez wzniesienia - tutaj można poczuć pod stopami zachowane w najdłuższej swojej formie historyczne okopy i olbrzymie fortyfikacje z późnego średniowiecza. Oczywiście prowadzą też długie, pozaregionalne trasy wędrownicze przez teren naszej gminy, jak np. atrakcyjna „trasa piaskowca” („Sandsteinroute”) – na nottulniańskich górach Baumberge leżą słynne kopalnie piaskowca, gdzie wydobywany, przerabiany i sprzedawany jest już od setek lat słynny piaskowiec z Baumberge. Zaciekawiliśmy Państwo i życzą Państwo więcej informacji?

Proszę zwrócić się do: Gmina Nottuln (Gemeinde Nottuln) Stiftsplatz 8, 48301 Nottuln, Tel.: +492502-942-0 Fax: +492502-942-224, Email: touristik@nottuln.de, www.nottuln.de

Nottuln

Pośrodku malowniczo położonej zatoki westfalijskiej, w centrum Münsterlandu, na południowej stronie gór Baumberge leży jedna z romantyczniejszych miejscowości: Nottuln.

Wygląd tego miejsca jest zdecydowanie zdominowany przez barokowe centrum; Nottuln bowiem zrozumiało, jak zachować i pielęgnować historyczny urok epok aż do teraźniejszości – tak jak i zaspokoić wymogi dzisiejszych atrybutów, jak n.p. młode, aktywne, dynamiczne, atrakcyjne i nowoczesne.

Liczne ślady osiedli sięgają udokumentowanie do czasów tzw. kultury Michelsberger (ok. 4000 lat przed Chrystusem) w Stevern. Po tym czasie można wyjść z założenia, że okolice dzisiejszego Nottuln wraz ze swoją kolebką w Stevern były regularnie zasiedlane. Nottuln i klasztor mają swój początek w 9-ym tysiącleciu. Stara nazwa

„Nutton” ma swoje etymologiczne pochodzenie od „Nußwald, Nußgehölz”, tzn. las orzechowy, drzewo orzechowe. Klasztor żeński został założony ok. 860 roku, za czasów biskupa Liutberta.

W 1195 zezwolił ten biskup z Münster zakonnikom i konwentowi powołać według własnego upodobania kapłana, który przejmie funkcje Archidiakona.

Ówczesny archidiakoniat zasięgał do Appelhülsen i Schapdetten.

Właściwy rozkwit klasztoru Nottuln rozpoczął się w późnym średniowieczu. 1493 został ten klasztor zamieniony w otwarty klasztor dla szlachcianek.

Najczarniejszym dniem w historii Nottuln był z pewnością 3 maja 1748 roku. Wielki pożar – wywołany przez klutnie małżeńską – zniszczył w bardzo krótkim czasie 240 budynków w Nottuln, a także zniszczone zostały stare objekty klasztorne, wieża i dach kościelny.

Barokowemu architektowi, Johannowi Conradowi Schlaun, który prowadził odbudowę, zawdzięcza Nottuln swój wyjątkowy barokowy charakter.

Barokowe centrum Nottuln:

Największy mistrz budownictwa barokowego we Westfalii, Johann Conrad Schlaun, pozostawił po sobie w połowie 18 tysiąclecia nie tylko ślady: Ensemble budynków, zgrupowanych dookoła placu klasztornego przed późnogotyckim kościołem św. Marcina, jak i całościowy plan centrum, odznaczają do dzisiaj Nottuln:

Również przepiękny kościół św. Marcina z roku 1489 został wyreperowany według planów Schlauna. Otrzymał on wówczas nowy dach i swoją piękną barokową nasadę. J.C. Schlaun ją zaprojektował, a nasada z kopułą i latarnią są dzisiaj w pagórkowatej okolicy gór Baumberge widocznym i indywidualnym znakiem rozpoznawczym i zostaje wielu turystom, którzy odwiedzają Nottuln też ze względu na jej dobrą gastronomię i najstarszą drukarnię tekstylną w Nadrenii i Westfalii (Blaudruckerei), jako wyraźne wspomnienie.

Centrum kultury Alte Amtmannei

(Stary Urząd) Stiftstrasse 15, Nottuln

Początkowo jednopiętrowy dom został w 1784 roku

powiększony przez ucznia Schlauna Bonera o drugie piętro z dużym dachem. Urząd to główny filar planowanego przez Schlauna barokowego centrum Nottuln.

Budynek ten jest dzisiaj centrum kultury gminy – koncerty, które tutaj się odbywają są znane nie tylko w tych okolicach. Wyposażenie starego urzędu: sala koncertowa do 150 miejsc siedzących, pokój kominkowy do 50 miejsc siedzących.

1. Kuria rodziny von Ketteler auf Harkotten
2. Kuria von der Reck zu Steinfurt
3. Kuria rodziny von Droste zu Senden
4. Kuria Ascherberg
5. Stary Urząd

Dom Darup

Darup powstało także z osiedla rolniczego. Kościół parafialny jest wymieniony po raz pierwszy dopiero w 1188 roku jako biskupia własność kościelna. Jeszcze dzisiaj kryją się w tym kościele nieocenione kosztowności średniowiecznego malarstwa: środkowa tablica ołtarza z obfitymi figurami, które przedstawiają ukrzyżowanie i drogę krzyżową z czasów ok. 1430 roku. Sceny zmartwychwstania są w sztuce chrześcijańskiej prawie że bez naśladowcy.

Kaplica w Darup

Kaplica pielgrzymia z roku 1753 w pobliżu drogi głównej prowadzącej do Coesfeld. W jej wnętrzu znajduje się czczony jako sprawiający cuda, wspaniały krucifix z piaskowca o wielkości człowieka na drewnianym krzyżu z roku 1718.

Appelhülsen

Appelhülsen powstało na zagrodzie „Oppenhulisa” i miał bezpośrednie połączenie z katedrą w Münster. Z biegiem stuleci odwiedziło miejscowość dużo spustoszeń wojennych i wiele pożarów. Tylko między 1677 r. a 1814r. wioska trzy razy spłonęła doszczętnie. Kościół został kompletnie ponownie skończony w 1822 r.; otrzymał on dzisiejszy wygląd w 1855 r.. Szeroko zakrojona zagroda w centrum Schulze-Frenking, zupełnie blisko kościoła, została starannie wyrestaurowana i dzisiaj jest centrum kulturalnym gminy Nottuln.

Dom Mały-Schonebeck

Tylko 500 metrów oddalony od Domu Wielki-Schonebeck leży Dom Mały-Schonebeck, który także był od końca czternastego do połowy szesnastego wieku w posiadaniu panów Schonebeck. Z dawnego wodogrodu, którego rowy w większości zostały zasypane, ostał się jeszcze dworek z czasu około 1520 r.. To ceglany budynek, który posiada podzieloną artyzmem fasadę. Ośmiokątna wieża schodowa została najprawdopodobniej wzniesiona w 1587r. – zgodnie z datą na nadprożu ponad drzwiami wejściowymi.

